

Kylien maisemahelmet -hanke

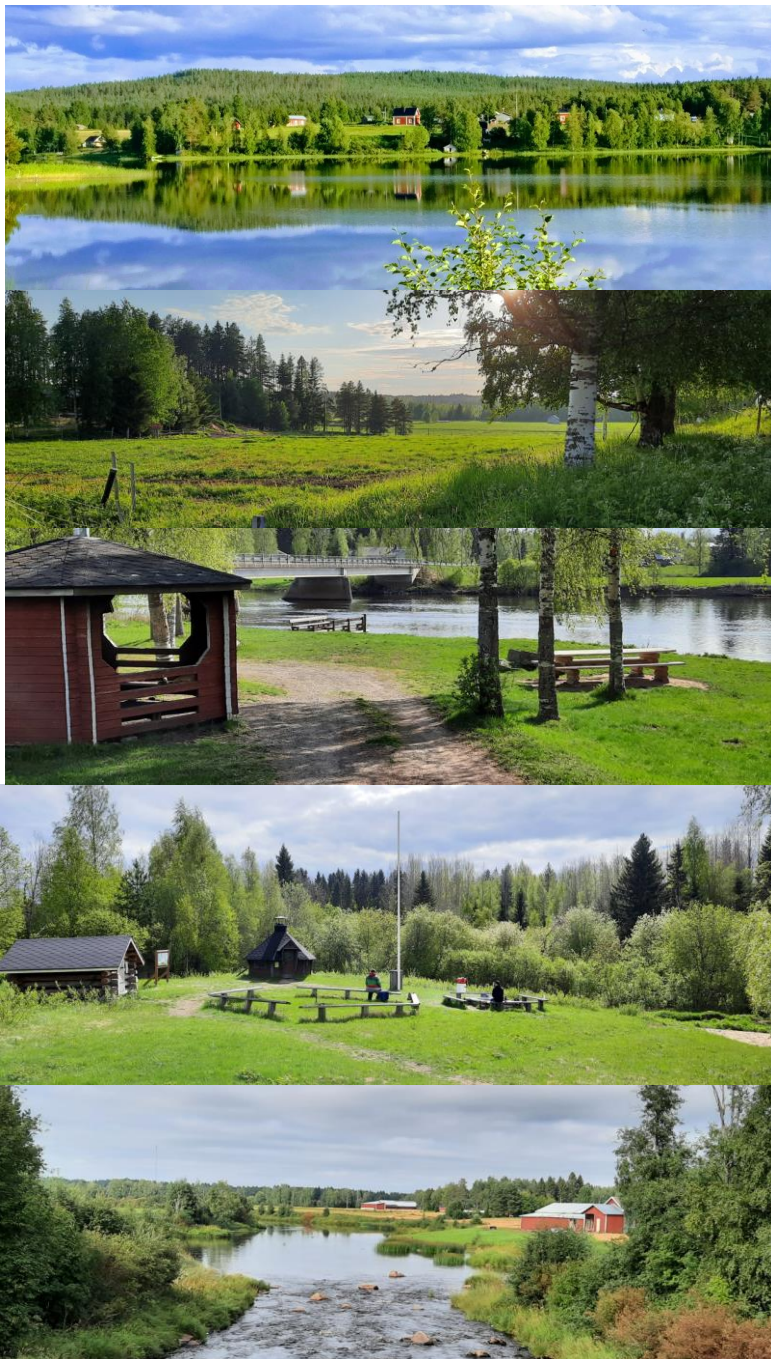
Maisemayrittäjäksi-valmennus, osa 3

Maisemanhoidon kannattavuus-webinaari 20.3.2024

Illan aikataulu

- 18.00 Avaus & esittelykierros, ketä on linjoilla
Maiseman hoitoa harjoittava yritys:
Kurikan lammastila, Siikajoki
Yrittäjät Sari ja Marko Kurikka
- 19.05 Tauko
- 19.10 Pienryhmät
- 19.30 Ryhmien purku
- 19.40-20.00 Helmi-tietoisku, Joose Saijets, Lapin ELY-keskus

Kylien maisemahelmet

- EU:n Maaseuturahaston kehittämishanke
- Hankeaika 1.4.2022-31.10.2024
- 95% valtion rahoitus, 5% muu julkinen raha (kunnat)

Mukana olevat kylät:

- Iinattijärvi, Pudasjärvi
- Tavastkenkä, Pyhäntä
- Petäjäskoski, Oulainen
- Markkuu, Tyrnävä
- Rautio, Kalajoki

Hankkeessa laaditaan kyläkohtaisia maisemanhoitosuunnitelmia yhdessä kyläläisten kanssa. Kunnostustoimia uusilla maisemanhoitokohteilla myös käynnistetään. Lisäksi järjestetään valmennus maisemanhoitoyrittäjyydestä kiinnostuneille.

Kurikan lammastila, Siikajoki

Yrittäjät Sari ja Marko Kurikka

- **Marko tuli 1988 sikatilan isännäksi, vuodesta 1990 lampaita, siat pois 2004**
- **Uusi lampola 2014**
- **Uusia luonnonlaitumia 2022 Markon serkun kuoltua**
- **Texel-lampaiden pito pääelinkeino, Marko kalastaa talvella veljiensä kanssa, Sari valmistaa käsitöitä**

- Tilalla 230 uuhta, 60 ha nurmea, 20 ha viljalla, 15-20 ha peltolaitumia
- Ympäristösopimuslaitumia n. 30 ha, merenrantaniittyjä ja metsälaitumia, 180 uuhta laiduntaa
- Vain uuhet rantalaitumella, karitsat vieroitetaan 2kk iässä

Laitumen aitoja uusittiin ympäristösopimuksen yksivuotisella aitauskorvauksella vuonna 2023. Aitaa 3 kilometriä. Aitaustuki hehtaariperusteinen, 1500€/ha. Aidan oltava kiinteillä tolilla ja aidattu myös vesistön puolelta.

HOIDON RAHOITUS

- Kohteiden hoitoon voi hakea: [Ympäristösopimus](#)
– Maatalousluonnon ja maiseman hoito.
- Tukitaso 460 eur/hehtaari/vuosi
- Maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi 610 eur/ha/vuosi
- Tuen hakijoina aktiiviviljelijät ja ry:t
- 5 v. sopimus ELY-keskuksen kanssa
- Haku 18.6.2024 mennessä
- Kohteen aloitusvuonna voi saada lisäksi yksivuotisen kunnostusraivaustuen 450€/hehtaari ja aitaamistuen 1500€/ha (kiinteä aita puutolpin ja lammasverkolla tai sähköllä). Jos ilmenee petovahinkoja, voi saada petoaitatuen 2400€/ha (järeä sähköaita 7 langalla).

Avoimille niityille ja rantalaitumille voi saada seuraavia tukia:

Ympäristösopimus, maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi 610 €/ha

Pysyvän nurmen tuet:

Luonnonhaittakorvaus 242€/ha

Perustulotuki 119€/ha

Yhteensä 971€/ha

Puustoisille osille saa vain ympäristösopimuksen tuen eli 460 tai 610€/ha

Lampaanlihatuotteiden suoramyynä Rekossa

- Lampaat teurastetaan Röngällä Kemissä
- 50 ruhoa jatkojalostetaan: muutama alueen ravintolaan, kyläkauppaan, rekoon
- Villa Poriin jatkojalostukseen
- Taljoja tehdään myyntiin
- Luita myydään koirille

Laumanvartijakoira Sälli apuna

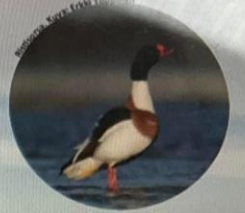
- lampaiden uhkana merikotka, ilves, kultasakaali..

Mateenpyrstö – lampaat ilahduttavat merenrantaniityllä Varessäikässä

Mateenpyrstön lammaslaidun ilahduttaa kauniine näkymineen alueella vieraillevia. Pitkään jatkuneen laidunnuksen myötä rannalle on kehittynyt lajistollisesti edustavia merenrantaniittyjä. Kohde on maakunnallisesti arvokas perinnemaisema.

Vesirajassa vuorottelevat hiekkasärkit ja matalat vesiallikit, joissa kasvaa paikoin uhanalaista upossarpiota. Matalakasvuisten rantaniittyjen huomionarvoista kasvilajistoa ovat muun muassa perämerensilmäruoho, hetekaali, merisara, hentosuolake ja merivihvilä.

Kuva: Marika Laurila

Tämä taulu on laadittu Luonnonvarakeskuksen hallinnoimassa Rantalaidun-hankkeessa vuonna 2023.

Lampaiden Varessäikän rantalaitumella. Kuva: Marika Laurila

Perämerensilmäruoho. Kuva: Marika Laurila

Kiitos, että huomiolt meidät ja luonnoneläimet välttämällä turhia häiriöitä!

Kuva: Olli Leino

Mateenpyrstön rantaniittyjen lintulajisto on monipuolinen. Siellä pesivät monet kahlaajat kuten tylli, punajalkaviklo, rantasipi ja töyhtöhyppää. Koreimpia rannan siivekkäitä ovat ristsorsa ja meriharakka.

Rantalaidun on laiduneläimen lajinmukainen elinympäristö

Lampaat ovat sosiaalisia laumaeläimiä. Kaikki syövät, juovat, liikkuvat ja lepäävät samaan aikaan. Lampaat valikoivat tarkasti syömänsä kasvit ja kasvinosat.

Lampaat viihtyvät rantalaitumen vaihtelevassa maastossa ja puustoiset hakamaat tarjoavat niille suojaa auringolta ja sateelta.

Ulkopuoliset häiriöt kuten kovät äänet ja valonvälähdykset, tai laitumelle päässeet koirat voivat aiheuttaa isoakin vahinkoja. Pelästyneessä ja paniikissa ryntäävässä laumassa lampaat voivat loukkaantua vakavasti. Varotaan siis säilyttämästä eläimiä ja pidetään koirat kytkettyinä!

Rantalaitumet ovat Perämeren rannikon luontohelmää

Perämeren rannikon matalakasvuiset merenrantaniityt ovat tärkeä elinympäristö monille lintu- ja kasvilajeille. Laiduneläinten lanta lisää rantaluonnon monimuotoisuutta. Se on tärkeä elinympäristö monille hyönteis- ja sienilajeille.

Säilyäkseen avoimina ja matalakasvuisina rantaniityt vaativat säännöllistä hoitoa. Laidunnuksen kustannustehokkain tapa hoitaa uhanalaisia merenrantaniittyjä. Laidunnuksen vähentää ravinteiden määrää laitumella, sillä osa syödyn kasvillisuuden ravinteista sitoutuu eläinten kasvuun.

Rantalaidunntamisen hoitokorvaukset ovat tärkeä tulonlähde alueen viljelijöille. Lisääntyneillä maisema- ja luontoarvoilla voi olla taloudellista merkitystä myös matkailulle.

Luonnonlaitumella laiduneläimet pystyvät käyttäytymään lajityypillisellä tavalla. Vapaa liikkuminen edistää tutkitusti laiduneläinten terveyttä ja hyvinvointia.

**Viestiminen maisemanhoidosta
ja elinkeinosta: some, koululaisvierailut...**

**Uutena yritystoimintana myydään lammaspaimenviikkoja kesällä
Lapelland-mökkivaunu+sauna, hinta 500€/viikko**

MAISEMANHOITOYRITTÄJYYS,											
Tulo-menoerittely											
Tulot:	Vuosi 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
Lihan myynti	Karitsa, onko noin 20kg/kpl *8€?										
Maatalouden tuet	Saako kaikki tuet mitä on hakenut?										
Tulot yht:											
Investointituet:	Elyn tuet haetaan maksetuilla kuiteilla, siksi omana rivinä kun palautuu usein muutamaa vuotta myöhemmin kuin investointi										
Menot											
Eläinten hankintamenot	Suunnittele miten siirrot, tarviiko investoida?										
Rehumenot	Talviruokinta väh 1paali/100uuhta per päivä, oma tuotanto vai osto?										
Muut kotieläintarvikkeet	Eläinlääkäri, madotus, salmonella?										
Lannoite ja kalkkimenot											
Siemenostot											
Maatalouden polttoaineet											
Muut tarvikemenot											
Sähkömenot											
Peltovuokramenot											
Koneiden kunnossapito											
Rakennusten kunnossapito											
Vakuutusmaksut	Alle 53-vuotiaat, vuosityötulo alle 31565€, maksu 13,014% = 4107,87€/vuosi										
Muut kiinteät kulut	Puhelin, kirjanpito 600€->										
Maatalouden rahoituskulut	Vain korkokulut tähän, nyt lasketaan noin 7%, lyhennyksen erikseen										

Investoinnit

- Pellon ostot
- Maatalousrakennusten hankinta
- Maatalouskoneiden hankintamenot

Verotus; Kunnallisvero + valtionvero

Vuoden 2024 valtion tuloveroasteikko

Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta
0 €	0 €	12,64 %
20 500 €	2 591,20 €	19,00 %
30 500 €	4 491,20 €	30,25 %
50 400 €	10 510,95 €	34,00 %
88 200 €	23 362,95 €	42,00 %
150 000 €	49 318,95 €	44,00 %

Realistinen suunnitelma takaa hyvän tulon

- Suunnitelmasta saa hyvän budjettipohjan, mihin on menossa
- Budjetoimalla, voi seurata toteutuuko? Huom: tukien maksatus, kassa pitää riittää myös väliajan
- Ajoissa tarttua kiinni, miksi ei toteudu ja sitten seuraava suunnitelma
- Mieti työtunnit realistisesti, että aika ja jaksaminen riittää

Pienryhmätyöskentely

Keskustellaan pienryhmissä:

- 1) Miksi lähdit mukaan maisemayrittäjyyteen tai mikä siinä kiinnostaa sinua?
- 2) Mitkä asiat askarruttavat maisemayrittäjyydessä?
- 3) Miten voisit varautua taloudellisiin riskeihin, puskurit?
Hyviä vinkkejä, kokemuksia?

Helmi tietoisku

- Joose Saijets, Lapin ELY-keskus